

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 188. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius05val-shoot-idm140381309478048/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Bestemmelse har sikkert gammel Hævd, selv om vi ikke har nogen ældre Hjemmel for den (jfr. Steenstrup i Hist. Tidsskr. 5. R. VI. 444).

S. 93 L. 34. *der lieder hand effter*] „det lider (venter) han efter“, „haaber han paa“; jfr. Kalk. II. 788.

S. 93 L. 35. *christne*] kan ogs. læses *christen*.

S. 94 L. 17. *Ien i Landte Dørringen*] d. e. Iena i Thüringens Land.

S. 94 L. 29. *fader vnfer*] i Hs. er disse Ord skrevet under de tilsvarende Noder; se hosstaaende facsimilerede Gengivelse.

*L. IX l. 29. fader vnfer
og fader vnfer og
Kirkens Rigt. i de danske Bøger*

S. 94 L. 31. *med det*] „paa den Vis“, eller Fejl for *med dem* (?) (saaledes G og RT).

S. 95 L. 9. *optuches*] ∴ optugtes. Den t-løse Form svarer til Former som *fluch*, *mach*, *tuch* osv. for „Flugt“, „Magt“, „Tugt“, der er alm. i 16. Aarh.s Brevlitteratur, se Brøndum-Nielsen, Sproglig Forfatterbestemmelse, S. 33 Anm. 2 (Lydiænomenet er opr. nordtysk, som Br.-N. tilføjede ved Disputatsen). I Palladius' trykte Skrifter findes *ix. tuck* for *tucht* i Haandbogen 1538, G1^r, se foran I. 111, Note til S. 84 L. 13.

S. 95 L. 19. *bøn*] ∴: „Børn“; jy. Udtale, se Feilb.s Ordb.

S. 95 L. 25. *sognedegne*] ell. *sogendegne*.

S. 95 L. 28. *løbe paa tøffen*] d. v. s. *løbe paa tøglen*, „løs paa Tøglen“. Udtrykket findes ogsaa i Hosedjævlen (foran IV. 47 L. 26, her: *tøyelen*), jfr. Kalk. IV. 520^b. Udtalen har været „tøulen“, jfr. Feilb. III. 931^b L. 9; Skrivemaaden *tøffuel* (best. Form *tøfflen*) var alm., se Kalk. anf. St.

S. 95 L. 28 f. *ride deris hosbond . . . i vand*] „sætte sig op imod“, ligeledes ndf. S. 105 L. 29.

S. 96 L. 4. *sognedegns*] Hs. *sognedegs*.

S. 96 L. 5. *thill gode*] rettet i Hs. fra *thillgode*.

S. 96 L. 11. *tiende*] e rettet af Skrивeren(?) fra *u*.

S. 96 L. 11 f. *thaler ieg ocsaa om kirchejord* osv.] jfr. En Traktat, foran II. 317 L. 1 ff. Det fremgaar heraf i Forb. med den Reces, der henvises til, og hvormed Palladius uden Tvivl mener Ribeartiklerne 1542 (Da. Kirkelove I. 202), som han umiddelbart i Forvejen har kaldt „kong: mayt: ordinantz“, at Degnen dels skulde have en Afgift i Korn og lign. af Bønderne i Sognet (jfr. „tiende oc degne redtzel“ L. 11), dels en Bolig (= et Bol, se Missive 14/6 1555, Da. Kirkelove I. 479), d. v. s. et Hus med